

Budapest, 1877.

47. szám.

November 22.

Megjelenik minden csütörtökön. — Előfizetési ár: egész évre 4 frt, fél évre 2 frt, negyed évre 1 frt. — Hirdetések ára: 4 hasábos petit sor 8 kr. Az előfizetési pénzeket a Szent-István-Társulat igazgatóságához, a kéziratokat a lapszerkesztőséghez (Lövész-utca 11. sz.) kérjük küldeni.

A státuskenőcs.

(M—y.) Nehogy azt higye valaki, hogy ezen sorokat egy parafin-fűző írja, ki még ezen laphoz is befurakodott, hogy reclamation csináljon, egyenesen kimondjuk, hogy a fent kitett sokat jelentő ezim alatt nem valamely legujabban feltalált faggyukeveréket értünk, melynek célja a járművek kerekeit gyorsabb s könnyebb mozgásba hozni, hanem értjük azt, a mit elmés politikus sok száz évvel ezelőtt igazán találóan: »nervus rerum gerendarum«-nak nevezett, vagyis azt, a mi nélkül az államgépezet kerekei épen nem mozoghatnak s a mi nélkül lehet ugyan valaki miniszter is, de csak tárczanélküli miniszter.

Régen megmondta egy jeles német hadvezér, hogy a háborúviseléshez három dolog kívántatik, először pénz, másodsor pénz, és harmadsor is pénz. Azt hinnők, hogy ha már pénz nélkül egymás fejét sem lehet kellő biztossággal beverniük, legalább a béke nem kerül semmibe. Igen esalatkozik az, ki illetően ártatlan álmokban ringatózik. A béke a nyugalmas állapot, melyben nem kell félnünk, hogy ellenség jó nyakunkra drága állapot, s a jó Isten annak a megmondhatója, hogy mennyibe kerül.

Nekünk, Európa közepébe csöppent ázsiai ivadéknak, nem kelle panaszkodnunk azon, hogy pénzünk nincsen; mert míg török, tatár, német gazdálkodtak nálunk, addig ezüst pénz járta nálunk s huszasokban, tallérokban vásároltunk; de mióta megáldva lettünk népboldogítókkal, felvilágosodással s liberalismussal, azóta még a rézgarasok is összeesküdtek ellenünk, oly parányira olvadván le, hogy nincs oly derék vállalkozó honpolgár, ki arra vetemednék, hogy meghamisítsa, kerülvén neki

minden darab még egyszer anynyiba. S ezen irigylendő állapotot aligha köszönhetjük egyébnek, mint azon nagy-szavu, erőteljes hazafiságnak, mely nem csak kiáltoz, hanem szép csöndesen zsebünkbe is nyul.

Ritka eset a történelemben, hogy egy nemzet elszegényedésének okai egyebütt lennének, mint önmagában. A sok ok közül, mely egy nemzet keblében e gyászos eredményeket létre hozza, legelső helyen áll azon mulatságos paragraphusláz, melynek sorvasztó hő-sége alatt először is összeaszik — a h i t e l. A mely nemzetnek hitele nincs, nem csak azt hirdeti, hogy pénze nincs, hanem azt is, hogy nem is lesz. Nekünk ugyan mindkettőből nagyon kevés jutott. Szegény országban mindig több gazdag magános van mint gazdag országokban; mert a magán vagyonból aránytalanul keveset bír az ország, míg a vagyonnal bővelkedő állam nem ismer szegény alattvalót. A pénz mint közszükséglet csak eszköz az állami hatalom kezében; de épen mivel közszükséglet, eszköz gyanánt használandó az állami jóllét előmozdítására. Csak egyetlen lyuk legyen az állam hordóján, — azon az egyetlen lyukon kifoly minden. Hát Istennek, nekünk több ily lyukaink vannak.

A gazdálkodás és takarékoság, ha nagy erény a magán életben, még nagyobb az az állami életben. De épen ennek fonák felfogása, mely egészen a pazarlásig száll alá, oka annak, hogy jogosan sópánkodhatunk Dobzse László arany idői után. Csak az ilykép gazdálkodó állami hatalom az, mely képes a nemzetnek életet biztosítani — egyik napról a másikra.

Mi természetesebb aztán, mint hogy az államgépezet megy is, nem is. A törvények nem adnak pénzt, hanem visznek. Az állami háztartásban bőbitás önérdék

a gazdasszony, s keze alatt veszendőbe megyen, még az is, ami megmaradt. A nép sinlődik, már verejtékén sínesen áldás; a felvilágosodás, az a mit modern népboldogítók hirdetnek, utolsó vigaszától is megfosztja, hogy sorsát elviselni bírja, sorsában keresztény türellemmel megnyugodni tudjon. A nyomor, ez ismert rémalak, szemtelenségre, vakmerőségre, elvetemültségre tanítja. S az, kinek nem csak módjában állandott, de kötelessége vala az emberi s társadalmi érdekekért áldozatokat kapni, kinek első gondolja leendett lassu s biztos léptekkel haladni az ösvényen, mely a valódi népboldogság révébe vezet, az végül, ki a nemzet és anyagi felvirágoztatásának magasztos hivatásával áll szemben, — az nem tehet immár semmit. Elfogyott a kenőcse.

Igy van ez és nem is lehet másképp. Az előtt a status élt a polgárokból, most igen igen sokan vannak, kik a statusból élnek, — az pedig él a kölesönből, míg találkozik valaki aki hitelez. Ha azután ha majd nem találkozik, arra nem tudunk felelni, hogy mi lesz akkor.

Öltsön szárnyat.....

Öltsön szárnyat az én lelkem,
Szálljon hozzád érzelmem,
És horuljon le előtted
És imádjon Istenem!

Valljon nagynak és dicsőnek,
Mindenható teremtőnek,
Ki az áldás telijét
Bő kegyedből osztod szét.

Téged áld a hegytetőknek
Óriási oltára,
Mi üdön azt lángra gyujtja
A hajnalnak fáklója.
És a csöndes völgy ölében,
Míg harmatkönnny rezg szemében,
Téged áld a kis virág
Hozzád küldve illatát.

Oh nem lehet lelkünk üdve
Soha, soha teljesebb,
Mint ha benned elmerülve
Égi fönnen érezhet.
Míg szívünk, a sokszor hányott,
Birni vágy a boldogságot,
Hőn imázva hozzád tér
S nyugtot, üdvöt tőled kér!

Erődi Dániel.

A jelenkor lovagja.

Beszély. — (Vége.)

- S eszéhez tért már?
- Oh, igen.
- Tud már komolyan gondolkozni?

— Hogyne? Épen arról gondolkozom, hogy elvégre is komoly lépést tegyek, s megkérjem kegyed kezét.

— Épen ebből hiszem, hogy nem beszél komolyan. Tátray Elemér nem tudta, tréfának vegye Sarah grófnő szavait, vagy visszautasításnak. Máskor gúnynyal felelt a gúnyra. Hanem most megszeppent. Kezdte érezni a szerenesétlen játékos elfogultságát.

— Hogyan érti ezt?

— Ugy. Nézze csak, ott a színpadon Edgar épen szerelmet vall Lucianak.

— Nos?

— Hiszi-e, hogy szereti őt?

Tátray nem tudott hamarjában felelni. Ez a Sarah grófnő igen szellemdús, mikor a színpadról beszél.

— Hiszi-e, hogy szereti őt? ismétlé a grófnő.

— Kétségkívül! Meg is hal érte, csak várja be grófnő az utolsó felvonást.

— Igaz, Camarano, a ki a szöveget Walter Scottból vette, nem tett a végkifejldésen változást.

— No lássa.

— Hanem Maleovsky tenorista, ez a szoborszerű szép Edgár, házas ember, s szereti is feleségét; már hogy is szeretné ezt a rikácsoló vastag primadonnát, kit még két héttel ezelőtt a czernoviczi zugszínházban is kifütyöltek. Ez az egész csak ábránd, mese. A szerepben van.

Tátray elkomorult. Sötét felhő mutatkozott homlokán. Ez tréfának sok volt.

— Grófnő! szólott sottogva — kegyed kegyetlen tréfát üz velem. Én nem szerepet játszom itt. Ha emlékezni tud, eszébe jut, hogy kétszer álltam már Edgár tragikumával szemben.

— Ah, ön dicsékszik.

Tátray még inkább a sarokba szorult. Ez a hang nagyon kevés biztatást foglalt magában.

— Dicsékedjenek azok, kik grófnő kedvéért most a földet eszik. Kiván még több áldozatot?

— Ez az Edgár szép ember!

— Hanem van valaki, ki kegyednek jobban tesz. Kegyed, grófnő az erkélyre néz s a színpadról beszél. Ki lehet az? Az egész erkélyen egy fiatal ember van. Ah, — hiszen ez Halmay Andor, jól ismerem.

— Ugy mutassa be nekem.

— Szívesen, mikor akarja?

— Minél előbb.

— Meglesz.

— Tátraynak nem volt egyéb dolga, mint sietni az erkélyre s fölkeresni azon jámbor ártatlan fiatal uracsot, kit Halmay Andornak híznak, s kiről eddig egyebet alig tudni mást, mint hogy feltűnően keresi az alkalmat Sarah grófnővel találkozni s erősen epekedik utána.

Mit végzett Tátray ezen új fiatal egyéniséggel, azt majd meglátjuk.

V.

Sarah grófnőt, nem lehet tagadnunk, érdekelte Halmay Andor. A többiek mind ott epekedtek előtte. Ez az egy távol maradt. Az asszonyok mind bolondul-

nak a távol maradt bálványzók után. Sarah grófnő nem lett volna asszony, ha nem lett volna ilyen.

Várva várta az alkalmat, hogy Halmay Andor az ő közelébe jusson. Ennek véghez vitelét Tátray Elemér vállalta magára. Biztos tehát reményében, hogy mielőbb meg fog történni.

Hanem Tátray Elemér késett az ígért bemutatással. Mindennap megjelent a grófnőnél, beszélt minderről, csak Halmay Andorról nem. Sarah grófnő kíváncsisága még inkább fel volt ingerelve. Elejénte hallgatott, utóbb maga figyelmeztette Tátray Elemért ígéréteire.

A jelenkor lovagja esküdtött égre és földre, hogy legközelebb beváltja szavát és be fogja mutatni Halmay Andort Sarah grófnőnek.

Az alatt elmúlt hét hét után. Tátray Elemér halogatásáért azon megtiszteltetésben részesült, hogy Sarah grófnő őt egyenesen gyávának nevezte. Tátray mutatta, hogy sértve érzi magát s egyenesen kijelenté, hogy a holnapi nap leszen az, melyen Halmay Andort a grófnő termeibe bevezeti.

Másnap valóban megjelent a grófnő termében Tátray. A grófnő, ki türelmetlenül várta, nem győzhette le női gyöngességét. Első szava, melyet Tátrayhoz intézett, ez volt:

— Elhozta ön magával Halmayt?

— Bocsásson meg grófnő, szólt a lovag, mielőtt e kérdésre felelnék, szeretném, ha grófnő felelne nekem.

— Nos?

— Mondja csak, szólt kényelmesen elvetvén magát egy puha karszékben, álomjáró vagyok-e én, vagy bolond?

— Ah, ez érdekes! — vága közbe nevetve Sarah grófnő.

— Ugyan feleljen?

— Azt mondjam, hogy mindakettő?

— Csak feleljen, — mondja meg, meddig leszek még ily állapotban?

— Minő kíváncsi.

— Szóljon igazán.

— Az öntől függ, melyik legyen

— Ah — tőlem?

— Természetesen. Ön választá e szerepet. Álomjáró-e vagy — azt a másikat mondani sem akarom, ön határozza meg.

— Mikor annyira szeretem.

— Ki hinne önnek?

— De hiszen nekem. Hiszen kegyed keze vezet sorsomat. Meddig tart e gyötrelmem? Kegyed nagyon roszzá tett engemet. Ideje, hogy megjavítson.

— Ha ugyan még javítható.

— Ugyan próbálja meg.

— Hogyan?

— Legyen — nőm.

Ez a két szó nagyon melegen és sok érzellemmel volt mondva. Egy színpadi első szerelmes, kinek három-ezer forint gázsija van, az sem mondhatta volna jobban.

Sarah grófnő fölkel, nehányszor föl s alá járt. Azután megállt tüköre előtt. Valamely rossz daemon a fényes tükörből szemébe nevetett. Ez a daemon azt sugta fülébe, valóban már itt az idő, hogy becsukja maga után a kaput.

Egy ideig küzdött magával, hanem azután pajzán jókedvvel fordult Tátrayhoz, ki nagyon komolyan várta az elhatározást.

— De hát igazán, szeret ön engem?

Tátray bizvást térdre eshetett volna s elmondhatá: »Igazán, tanum az ég s a homburgi bank, hogy igazán,« — hanem ahelyett jobbnak látta szép esőndesen oldalzsebébe nyulni s onnét elővenni egy szépen összehajtogatott papírt.

— Kegyed kérdi még? szólt.

— Kérdem, mert tudom, mit vagyok teendő. Ön meglehetősen csapodár, s hűtelen. Csak lovat tud szeretni, — hiven.

Tátray Elemér megpödré bajuszát s úgy látszék tetszett neki ez a szemrehányás; fölkel s a grófnő elé lépett.

— Sarah grófnő! Hogy megmutassam kegyednek, méltó férje leszek-e, felelek az első kérdésre.

— Ah ön elhozta magával Halmayt! szólt szerepből kiesve a grófnő.

— Azt, fájdalom, nem tehettem! Hanem elhoztam vizitkártyáját.

És e szókkal átnyújtá a kezében levő papírt.

A grófnő hevesen bontá föl. Rátékiinte s egy sikoltással lerogyott a karszékbe.

Halmay Andor haláljelentése volt az, a rendes formában kiállítva. Elöl az apa, anya, testvérek, sorban, azután rokonok amint illik. Végén a rendes kifejezés »az örök világosság« stb.

Tátray letérdelt a karszék mellé s megfogá a grófnő kezét.

— Ébredjen Sarah! Nines okom most elszökni. Amerikai párbaj volt. Lássa, én voltam a szerencsés. Én játszom a sorsal, az étellel, a halállal kegyedért. Meg kellett hálnia, pedig soha sem bántott. S Halmay lovag volt, mert meghalt szóltanul. Lássa mire visz engem. Térjen magához.

Sarah grófnő mindezen szavakat jól hallotta, mert csak úgy ájult el, ahogy színésznők szoktak. Csak nagy későn felelt, alig hallható hangon.

— Ön egy iszonyatos ember! Öné vagyok.

VI.

A legközelebbi lapok egymás után siettek közölni a nagy közönséggel a nevezetes eseményt, hogy Tátray Elemér a legjobb körökben ismert lovag jegyet váltott Sarah grófnővel, a szintén ösmert szépséggel. Némelyik igen udvariasan hozzátette azt is, hogy áldást kíván a frigyre.

Mert a lapszerkesztők áldást is osztogatnak.

Az eljegyzés rendes formában megtörtént, minden baj nélkül. Tátray számára minden hitelező megnyitá erszényét, mihelyt az eseményről értesült.

Legalább ez a haszna volt belőle Tátraynak.

Kévs idővel a menyegző napja előtt, Tátray Sarah grófnőnél volt épen, hogy vele azon fontos világgkérdés fölött tanácskozzék, vajjon a menyegző után Helvetiába, vagy Olaszországba, vagy épen Dekarliába lesz-e tanácsos utazni. Melyik tetszik inkább, az olasz

ezitrom, a svájezi aludt tej, vagy a svéd nátha, mint első csemege a házasság életben.

Sarah grófnő ingadozott. Nem tudott egyhamar határozni. Tátray gyönyörködött a kellemes themában, s gyönyörködése tán mai napig tartana, ha esetleg az ajtó meg nem nyílik s azon minden hosszas bejelentés nélkül be nem lép egy hórihorgas, magas termetű uri ember, a legújabb divat szerint öltözve, s anélkül, hogy csak egy pillantásra is méltatná Tátrayt, egyenesen a grófnőnek tart a legnagyobb fesztelenséggel, kezét esókol neki s miután a legbarátságosabb kézszorításban részesült, minden további engedelemkérés nélkül helyet foglal épen szemközt Tátrayval.

Tátray, ki már egy lépésnyire volt azon szerencsétől, hogy Sarah grófnőt magáénak tarthassa a publikum előtt, nagy meglepetéssel szemlélte e dolgokat s ha igazat akarunk mondani, nem tagadhatjuk, hogy a látottak épen nem valának így.

A grófnő társalogni kezdett vendégével. Tátray kényelmetlenül érzé magát. Annyit észrevett, hogy az idegen épen nem törődik vele.

S ez igen mulatságos lehetett arra, ki Sarah grófnő kedvéért már három embert lekaszabolt. Forrt benne a türelem, mint egy merinójuhban nyírás előtt. Kénytelen volt megszakítani a társalgás fonalát.

— Sarah grófnő megengedi, hogy ezen urat megismerhessem?

— Ah vagy úgy — szóló nevetve a grófnő, — önök nem is ismerik egymást. Ez itt Tátray, — Samberszky, orosz gróf, ha úgy tetszik.

Tátray egy pillanatra felállt s könnyedén meghajta magát. Az orosz gróf, ha ugyan az volt, mert nem láttuk keresztelő levelét, félszemével rátekintte Tátrayra s azután folytatta a discursust a grófnővel.

S ez a discursus elég soká tartott. Sarah grófnő beszélt, mosolygott, nevetett. Igen jól érezte magát. Samberszky grófnak sem lehetett panasa. A kinek egyáltalában panasa lehetett, az Tátray Elemér volt.

Már készült is panaszos állapotának határozottabb kifejezést adni, midőn a gróf fölkel, szívélyes barátsággal ajánlja magát a grófnőnek s eltávozott.

Képzelnünk egy olyan jelenkori lovagot, mint Tátray, kinek kevéssel menyegzője előtt ily ipeacuánával kevert labdaesot kell bevenni leendő menyasszonya jelenlétében.

Midőn a gróf betette az ajtót, Tátrayban kitört a gyöngédség.

— Ki volt ezen ur? kérdé.

— Jó barátom!

— Ah! Vagy úgy.

— Nem tetszik önnek?

— Oh nagyon. Szeretném megenni.

— No no!

— S már régóta ismeri kegyedet, grófnő?

— Ön még nem férjem, ne feledje el.

— Ugyan mondja meg.

— Régóta. Régebben mint ön.

— Tehát innen a nagy barátság.

— Valószínű.

— Grófnőnek tetszik ez az ember?

— Úgy, egy kicsit.

Tátray azután nem szólt semmit; — leült a nyitott zongorához s játszott valamit. A grófnő pedig papagályához fordult s kezdte mulattatni.

— Coco! ide vigyázz! Ide az ujjamra. Hamar! Egymás után. Makranczos vagy? Te gonosz, nesze egy friska! Majd megtanítlak!

Ez a beszély igen illett azon komoly ábrándhoz, melyet Tátray a zongorán játszott. Nagyon kezdett sötétedni, a szobában s Tátray kedélyében.

Egyszerre csak felkelt a zongorától. Vette a kalapját s oda lépett a grófnő elé.

— Megyek, Sarah! Jó estét!

A grófnő kezét szorított leendő férjével s nem állhatta meg, hogy néhány perczig szemébe ne nézzen a lovagnak. A lovag szeméből igen világosan lehetett olvasni.

— Ne tegyen ismét valami bolondot, szóló tréfásan.

— Én? miért!

— Mert Samberszky gróf nem szokott tréfálni.

— Ne mondja.

— Féltem önt.

— Ez szép. Hanem már késő. Négy nap mulva lesz esküvőnk. Ilyen dolgot nem lehet a házasság utánra halasztani.

— Tehát — ismét.

— Sajnálom, — grófnő — ismét!

VII.

Negyed napra, az imént mondottak után Sarah grófnő, ki ez idő alatt sem Tátrayt, sem Samberszky gróft nem látta, arra ébredt föl, hogy a szokatlan, csak is kiváltságos vendégeknek fentartott délelőtti időben látogatást kelle elfogadnia. A látogató Samberszky gróf volt.

Sarah grófnő nagyon meg volt lepelve. Nem csak azért, mert ilyen időben csak Tátray Elemér szokta volt tenni látogatásait, hanem mert gyanította, hogy ilyen időben s körülmények között csak is Tátray szokott először vizitálni.

Ezuttal azonban Samberszky gróf hórihorgas alakjában volt alkalma gyönyörködni.

— Önnek baja volt Tátrayval — kezdé egyenesen a tárgyra térve a grófnő.

— Nekem? Korántsem?

— Nem hihetem.

— De úgy van, amint mondom.

— De hát?

— Tátray urnak volt baja velem.

— Tehát megtörtént?

— Nem tudom, mit akar ez alatt érteni.

— Megtörtént a párbaj?

— Ah, vagy úgy.

— No igen, feleljen.

— De miért?

— Azon ember, — köztünk mondva — jegyesem.

— Akkor kötelességem válaszolni. Tehát...

— Tehát...

— Megtörtént.

Sarah grófnő jó színésznő volt; játszta a meglepetést, sok művészi erővel.

— Megtörtént. Mondja csak hamar, hogyan.

— Nagyon egyszerűen, felel a gróf nyugalommal. Tegnap reggel történt meg. Tátray nem kapott tanukat. Én hoztam és adtam neki. Kardra vívtunk. Ne haragudjék grófnő, nem tehetek róla. Nem tagadom, gorombaságot követtem el. Nagy gorombaságot. Gondolja csak....

— Megölte őt?...

— Oh dehogy — levágtam az orrát!

Sarah grófnő akart elájulni, de most az egyszer nem sikerült.

— Bizony, úgy történt. Az orrát. Ha nem csalódom, egyik füléből is csiptem emléket. Elhiheti nekem, nyomorultul vívott.

— Tátray?

— Ó! Ha kedvem lett volna, hachévé aprítom. Nem ért a kardhoz.

— De azért bátran tartá magát.

— No, úgy, amugy. Mikor a fülét levágtam, még nem haragudott, hanem hogy az orrára került a sor, komolyan megapprehendált.

Sarah grófnő nevetett. Nem tarthatta meg magát, hogy ne nevéss jegyese fölött.

— Ön gonosz ember. De mondja csak tovább.

— Akarja? No jól van. Mikor orrát levágtam, tüsszentett. Én prositot mondtam neki, s hogy ezen jó kívánatomat tetteg bebizonyítsam, még három ujját is levágtam. Hanem hiszen nekem, nem tehetek róla.

A grófnőt már most mulattatta a dolog.

— Hanem azután vége volt?

— Vége! Mert Tátray a vérvesztés folytán elájult. Az orvosok iparkodtak, hogy észrehozzák; nem sikerült. Iparkodtak odaragasztani orrát, az sem sikerült. Ugy látszik derekasan le volt vágva. Már most grófnő, ha tetszik, haragudjék rám.

A grófnő azzal mutatta meg, hogy haragszik, hogy kezét nyújtá a másik jelenkori lovagnak.

Az tudta, mit csináljon vele.

— Tehát e kéz most az enyém.

— Az öné.

— De mindörökké.

— Mindörökké.

Samberszky gróf lehajolt s megcsókolá a kezét.

A többi nem tartozik a dologra. Elég tudni, hogy két hét múlva Samberszky gróf oltárhoz vezette Sarah grófnőt. Tátrayról, ki orrát, fülét s három ujját veszté a grófnőért, a krónika azontul nem szólt semmit.

Arról még kevésbé szólt, hogy Samberszky gróf senki más, mint egy első pinczér Bukarestből, ki miután másfél év alatt Sarah grófnő vagyonát tisztességesen elpredálta, egy szép napon láthatatlanban bucsut vett a grófnőtől s nem mutatta magát többé.

Tátray szívesen lett volna zongoramesterré, de miután három ujja hiányzott, kénytelen volt más pályára lépni. Jelenleg sikerült neki igen fontos hivatalt nyerni. Fényes összeköttetései következtében, pártfogói segítségével annyira vitte, hogy jelenleg adik számú hordár. Mondják, hogy igen érti hivatalát.

Évek múltán egyszer, valamely helyen, melyet kevésbé tisztességes urak és asszonyságok látogatnak, találkozott egy vastag asszonysággal. A rhum és sligovicz gőzében szerelmet vallott neki. Csak mikor feleségül vette, tudta meg, hogy az senki más, mint az egykor ünnepelt, általános hódolatban részesült Sarah grófnő.

Csak hogy együvé kerültek. Tátray, igaz, hogy csak hordár, hanem kiegyenlíti a dolgot az, hogy Sarah grófnő pedig — mosónő.

Mindketten a józan órákban sokszor el-elgondolkoznak a fényes múlt fölött. Összevesznek és elpáholják egymást, hanem megint kibékülnek. Egyszóval példás életet élnek.

Azokról, kiket ostoba nagyravágyás, női szeszély és divatos henczegés föld alá vitt, azokról hallgatnak. A nyomorult embereknek nincs előjoguk szerepelni. Ha csak nem a bűnben és szegyenben.

Maszlaghy Ferencz.

T Á R C Z A.

Gróf Károlyi István nyolczvanadik születésnapja.

Vasárnap, f. hó 18-ikán ülte meg szük családi körben, főthi kastélyában gróf Károlyi István, hazánk nagyevü, hön tisztelt fia, születésének 80-ik évfordulóját. A Szent-István-Társulat, melynek az ősz gróf kezdet óta alapító elnöke s egyik erős oszlópa, emlékéremmel ohajtotta megörökíteni ezen örömnapot s f. hó 15-ikén tartott választmányi gyűlésében fölkérte Haynald Lajos kalocsai érsek ur ő exceját, hogy nyujtsa át e napon a hön tisztelt elnöknek az emlékérmét és feliratot s legyen tolmácsa a társulat hódolatának és szeretetének.

A kalocsai érsek ur ő excja, a választmány ezen tiszteletteljes kérésének a legnagyobb készséggel engedve, f. 18-ikán reggel kirándult Főthra, hol az ünnepeltet családi körében találván, meleg szavakban tolmácsolta előtte a Szent-István-Társulat hő

érzelmeit, mely kedves kötelességének tartotta ezen örömnapot megünnepelni s legforróbb üdvözetét kifejezni, hálát adván a Mindenhatónak azon áldásokért, melyeket, az ő közhasznu életét 80 évig terjesztvén, valamint az egyház és hazai élet minden irányában, úgy különösen a Szent-István-Társulat körében árasztott az emberiségre. E nap emlékét, mondá az érsek, látható jellel is meg akarván örökíteni, arany- és ezüst-érembe vésette annak arczvonásait, ki a hazának és egyháznak aranyánál és ezüstnél sokkal értékesebb kincsét képezi, — azon arczvonásokat, melyeket minden igaz magyar katolikus és hazafi a szeretet és tisztelet kegyeletével szívébe mélyen bevésve őriz. Ezen emlékjelvényt a társulat egy diszes és nagyszámu küldöttség által kívánta volna bemutatni, de a gróf aggastyánnak a legközelebbi családi gyászeset által fájdalommal telt keblét nagyobb ünnepélyességgel háborítani nem akarta: azért őt, mondá szónok, kérte föl, legyen áthozója az éremnek, tolmácsa hálájának és tiszteletének, legyen tolmácsa azon őszinte kívánatának, hogy a nagylelkü hazafit, ki statora vala társulatunknak, annak érdekeit minden-

kor katolikus szeretettel és buzgalommal előmozdította. annak, mint mélyen tisztelt elnöke most is díszét képezi. — az Isten még sokáig éltesse.

Elérkezéskor fogadta az ünnepelt gróf-elnök a Szent-István-Társulat hódoló tiszteletének és szeretetének ezen kifejezéseit s felkérte az érseket, hogy adja át a társulatnak az ő köszönetét és üdvöletét.

Az érsek szerencsés volt szemtanuja lehetni azon nagy kitüntetésnek, melyben a nagyérdemű grófot a felséges uralkodó pár s a trónörökös részesítette. Ő Felsőgeik, a király és a királyné a délutáni órákban személyes látogatásukkal tisztelték meg a jubilans, s a király sajátkezűleg nyújtotta át a nagyérdemű hazafinak a szent István-rend nagykeresztjét. A királyi pár a főúri család és vendégei körében felőránál tovább időzött s a legnyájasabban társalgott az ott levőkkel. Később megérkezett Rudolf trónörökös ő fensége is, és jó darab ideig maradt a grófi család körében.

A Szent-István-Társulat két példányban adta át emlékérmét az ünnepeltnek, az egyik arany, a másik ezüst. Az érem egyik oldala a gróf jól talált arczképét tünteti föl ily körirattal: Nagy-Károlyi gróf Károlyi István. A másik oldal köriratában ez van: Születése LXXX. évnapjára MDCCCLXXVII. novemb. XVIII. Az érem lapján: A haza és egyház rendíthetetlen hívének hódolatul, nagyérdemű Elnökének hála-emlékül a Szent-István-Társulat.

»A grófnak átnyújtott fölírat így hangzik:

»Nagyméltóságú Gróf-Elnök! Kegyelmes urunk!

»A magas életkor áldásos évszorával az isteni gondviselés Nagyméltóságodban a felelős szellemű s ezek és százezrek fölött kimagasló jellemek egyik oly példányát koszoruzta meg, kinek egész élete nagy tettek és nagy érdemek örökbecsű koszoruja.

»A hol egyházunk hitben szirterős, szeretetben kifogyhatlan jótékonyága hívet, — országunk szerencsés és viszontagságos napjaiban egyaránt rendíthetetlen jellemű hazafit, — a királyi trón erős támaszt, — alkotmányos szabadságunk áldozatra kész bajnokot, — a szenvedő emberiség vigasztaló jötevőt, — a tudomány és művészet lelkes pártfogót, — a valódi cultura minden ágában hatalmas előmozdítót keres: Nagyméltóságodat mindenütt az elsők legelső sorában találja.

»Alig van hazánkban jelentékenyebb intézet, mely Nagyméltóságodat büszkén ne vallaná magáénak; de egyik sem dicsekedhetik jogosabban ezen szerencsével, mint a Szent-István-Társulat, melynek Nagyméltóságod keletkezése óta elnöke s egyik rendíthetetlen oszlopa. Társulatunk három évtizedes élete tesz erről bizonyosságot, s nyújt egyszersmind kezességet arra, hogy midőn elnökül Nagyméltóságodat nyerte, ez által sikeres működését is főrézben biztosította.

»Ez öröndetes tapasztalás viszont kötelességévé tette társulatunknak, hogy Nagyméltóságod, mint a haza és egyház rendíthetetlen híve iránt hódolatát, mint nagyérdemű Elnöke iránt háláját különösen is kifejezze és megörökítse.

»Ennek valóítására legkedvesebb alkalmul ragadta meg Nagyméltóságod születésének nyolczvanadik évnapját s ez örömnepet emlékéremmel kívánta megörökíteni.

»Midőn társulatunk legforróbb hálája ezen emlékét Nagyméltóságodnak hódolatteljesen bemutatja, egyszersmind azon buzgó óhaját fejezi ki: hogy Isten nagy kegyelméből még sokáig öröndhessen díszes Elnökségének, s így sikerebben működven az egyház és haza javára, tevékenysége gazdagabb

gyümölcsében is mutathassa be a világnak Nagyméltóságod minél hosszabbra terjedő élete áldásait. Mely tisztelettel Nagyméltóságodnak, Budapesten, november 15-kén 1877. Alázatos szolgálói: a Szent-István-Társulat, — dr. Haynald Lajos, kalocsai érsek, gr. Cziráky János, másodelnök, Tárkányi Béla, alelnök.»

Az ovatiók, melyekre egyletek és magánosok készültek, a családi gyász miatt elmaradtak, de annál nagyobb halmazban érkeztek a gróf nagyszámu tisztelőitől az üdvözlőiratok. Csak a legszorosabb családi kör környezete az ünnepelő grófot, u. m. özv. gr. Batthyányi Kázmérné, fia: Károlyi Ede és Sándor grófok, leánya özv. gróf Pálffy Pálné és ennek gyermekei. A déli órákban a jubilans rokonsága köréből még néhányan érkeztek. Délelőtt a főthi templomban Somhegyi József apát s plebános teljes egyházi segédlettel hálaadó istenitiszteletet tartott.

Az idő értéke. *)

(Vége.)

Az 1876. év april havában halt meg New-Yorkban Stewart Sándor, korának Éjszak-Amerikában leggazdagabb embere. Vagyonát 80 millió dollárra becsülték s őt a legnagyobb pénzügyi kapacitásnak tekintették, mert ő kevéssel mondhatni semmivel kezdte. Irlandi létére huszonegy éves korában vándorolt New-Yorkba, s ott rőföskereskedést kezdett, kis vagyonához mérten, kicsinyben és jelentéktelenül. De értett hozzá, ernyedetlen szorgalom és erélyes tevékenység által e keveset mindinkább nagygyá növelni. Jóllehet már ekkor szokásos volt, hogy az egymással versenyzők olcsóbb kínálattal győzzék le egymást, és így gazdagodjanak, Stewart csupán aggályig fokozott becsületességgel óhajtotta szerencsését megalapítani s az eredmény megmutatta, hogy a jobbik utat választotta. Palotát építtetett magának fehér márványból, hol nem egy előkelő europai vendéget fogadott és vendéglelt meg. Midőn 1847-ben éhség uralgott, a zöld sziget már ekkor gazdag fia inséges honfainak egy egész hajó gabnát ajándékozott.

A felhozott példákbl kiviláglik, hogy nem esetleg, nem szerencse dolga, ha az emberek a legalsóbb fokról magas polczra küzdik fel magukat s hogy a szerencsések nem is mindig valami kiváló tehetséggel s különös szellemadományyal bíró emberek voltak. Az idő gondos felhasználásában való erélyes kitartás többet használ, mint esetleg és szerencse. Azon ügyességben rejlik az eredmény nagy titka, melylyel valaki az alkalmat meg tudja ragadni és az esetleges eseményeket hasznára, azaz céljainak szolgálatára hajtani. Oly emberek, kik elhatározvák utat törni maguknak, mindig találhatnak erre alkalmat s ha kedvező nem ajánlkozik, eszközök után látnak, melyek a kedvező alkalomhoz juttathatják őket.

Hogy mily nagy dolgokat lehet művelni az idő, de sőt szabad perczekink gondos felhasználása által, — mely perczeket oly sokan engednek öntudatlanul vagy öntudatosan elröppenni, anélkül, hogy felhasználnák, — bámulatra méltó. Így tanulta például Ferguson, skót mathematicus, a csillagászatot azalatt, míg szülőföldre hegyesvidékein a juhokat legeltette; Stone a matematikát, míg napszámra dolgozott kertben, Drew a philosophiát azon szünet alatt, midőn nem foltozott eszmát, és Miller geologiát mint kőbányai munkás. Watt önmagától

*) Lásd a »Kath. Het.« 45. számát.

tanulta a vegy- és erömütant, midőn szakmájával foglalkozott mint számtani eszközök készítője, egyidejűleg egy svájci színezőtől németül is tanult. Stephenson, a híres angol vasutépítő önszorgalmilag tanulta a számtant és a mérnökséget akkőzben, mialatt mint gépész szénbányában éjjeli munkát végzett, s ha az evésre kijelölt időből néhány pillanatot szakíthatott, a szénkocsik oldaldeszkáin krétával számadást készített. Dalton mathematicus már ifju korában kezdte az időt pontosan használni; mint tizenkétéves gyermek tanított már egy falusi iskolában; télen a tanítást vezette, nyáron atyja bérelt jóságán dolgozott. Kedvencz foglalkozását, meteorologiai észleleteit, csaknem haláláig folytatta s fáradhatlan életben több mint kétszázézeret állított és jegyzett fel. Dr. Nason Good, londoni orvos, Lucretius, római költő és észlelő munkáját a koscsiban fordította le, midőn betegek látogatására ment. Ily módon szerkesztette dr. Darwin is csaknem összes műveit; Hale »elmékedéseit« birói körutjain írta meg; dr. Burnay. ki zenére tanított, francziául és olaszul lóháton tanult, midőn egyik tanulójától a másikhoz lovagolt; és Kirke White görögül üzleti utjain tanult, melyet ura, egy ügyvéd, érdekében szokott megtenni. Daguessseau, a híres francia kancellár szorgosan felhasználta szabad perczeit s délben az ételek felhordását kitöltő időközben jóra való és terjedelmes művet írt; de Genlis asszony pedig műveinek egynemelyikét akkőzben írta meg, míg a hercegnőre várakozott, kinek naponként adott oktatást. Elihu Burritt, az egykor annyit emlegetett békeapostol, szellemi kiképeztetését nem lángeszének tudta be, melyre igényt nem tartott, hanem azon időparányok szorgos felhasználásának, melyeket pillanatoknak nevezünk. Azalatt, míg napi kenyerét mint durva kovács kereste megtanult 18 élő és holt nyelvet és 22 európai tájszólást.

A kitartás eredményeiről a történelem hasonlóan számtalan példát mutat fel, melyek közül térkiméles végett csak kétőt idézünk. A már említett Stephenson György mintegy tizenöt éven át dolgozott locomotivjainak tökélyesítésén, mielőtt általok Rainhillban a végleges diadalt kivívta. Midőn fiatal emberekkel beszélgetett, legjobb tanácsait következő szavakba szokta összefoglalni: »Tegyétek önök, a mit én tettem, legyenek kitartók!« — Watt több mint harmincz évig foglalkozott erélyesen sűrítő-gépével, miglen mint befejezetten fölmutatathatta. Egyáltalán a tudomány, művészet, ipar minden ágában akadunk a nagy erély és kitartás kiváló példáira; mert épen ezeknek köszönhetjük különösen a nagy vívmányokat.

(Németből)

Közlő: Agoston Károly.

RÖVID HIREK.

— A király ő Felseége f. hó 15-kén délután egy óraker meglátogatta a nemzeti muzeumot. A fejedelmet Trefort miniszter, Pulszky Ferencz a muzeum főigazgatója, Hegedűs Kandid miniszteri tanácsos és Thaisz Elek főkapitány, s az egyes osztályokban az illető tisztviselői személyzet fogadta. A király, ki már tíz év óta nem látta az intézetet, élénk érdeklődéssel nézte végig a muzeum tárgyait, örömet s meglepedését nyilvánítva az intézet gyarapodása és mintaszerű berendezése felett. Ő Felseége a muzeumból a rabbi-képezdebe hajtattott, hol nagy ünnepélyességgel fogadták.

— A királyné ő Felseége legmagasb névünnepe alkalmából, f. hó 19-ikén d. e. 10 óraker a budavári helyőrségi templomban ünnepélyes nagy mise tartatott, melyen Ráth József apát, budavári plébános pontifikált fényes egyházi segédlet-

tel. Jelen voltak a miniszterek, a főrendi és a képviselőház elnökei, a megye s a főváros küldöttei, az országos főhadparancsnok az összes tábornoki karral, az egyetemi hatóságok hivatalos diszben, számos egyházi és világi méltóságok, országgyűlési és városi képviselők, közös hadseregbeli és honvédségi tisztek, több konzul és nagyszámu fényes közönség. Az isteni tisztelet után a küldöttségek a miniszterelnöki palotában fogadtatván, a miniszterelnök ur megígérte, hogy a hóolatteljes szerencsekívánatokat ő Felseége trónjához fogja eljuttatni.

— Legfelsőbb adományok. A király ő Felseége a lutsai r. kath. iskola építésére 100 frtot, a görögényszenti mrei r. kath. templom és plébániaépület építésére 200 forintot adományozott magánpénztárából.

— A pápa ő Szentsége a november 10-diki audien-tián a consistorialis teremben igen számos olasz és idegen családot fogadott. Ő Szentsége, mint Rómából írják, folytonosan jó egészségnek örvend.

— Főmagasságu Simor János bibornok herceg-prímás ő eminentiája egy, Komárom sz. kir. városban alapított, leányiskola és kisdedovoda számára 18,000 forinttal házat szerzett, s az iskola és kisdedovoda fentartási költségeit is elvállalta. A népnevelés- oktatás ügyének hozott e nagylelkű áldozatért ő eminentiájának a vallás- és közoktatásügy miniszter köszönetét nyilvánította.

— Dulánszky Nándor pécsi püspök ur ő méltósága a székesfehérvár-egyházmegyei papi nyugdíj alapjára 500 forintot adományozott.

— Györy László gróf ő méltósága Perkátán saját költségén népiskolát s kisdedovodát rendeztet be, s azok vezetése négy apáczára lesz bízva.

— Gróf Károlyi György temetése Kaplonyban nagy ünnepélyességgel ment végbe. A külön vonat, mely a holttestet szállította, nov. 13-ikán reggeli 7 óraker érkezett a nagykárolyi indóházba, hol óriási néptömeg várta. A koporsót leemelték a vonatról s a gyászmenet, melyet gyászlobogós lovas banderium és ezernyi néptömeg kísért, a város és a közel fekvő falvak összes harangjainak zugása mellett megindult. Kaplonyban a családi sirbolt mellett fekvő templomban a koporsót ravatalra helyezték. A gyászmisét Schlauch Lőrincz megyés püspök ur végezte. A szertartás végezte után a koporsót a sirboltba vitték. — Az napon az elhunyt uradalmainak összes templomai-ban, továbbá Budapesten és Főthon is tartatott gyászisteni tisztelet. — Gr. Károlyi György elhunya után ő Felsegeik azonnal részvénytörzstörzst küldtek Károlyi István grófhoz, mint a család legidősbjéhez. A király ő Felseége f. hó 13-ikán, György gróf kaplonyi temetése napján, épen Főth tájékán vadászván, vadászat után meglátogatta Károlyi István gróft és személyesen is kifejezte részvétét a családnak.

— Holdházy János győregyházmegyei áldozár, kit József főhercege ő felsege gyermekeihez nevelőül választott, a mult héten távozott Győrből, hogy elfoglalja állását.

— Füssy Tamás, a Szent-István-Társulat igazgatója, újévtől kezdve »Tájékozó« cím alatt folyóiratot indít. Az előfizetési felhívást lapunk mai számának »Irodalom« rovatjában közöljük. Füssy ismert neve s tevékenysége a katolikus irodalom terén a legjobb ajánlat, melylyel a t. közönség figyelmét a vá-lalatra felhívjuk.

— A városligeti ártézi kut furásával a mult héten már háromezer lábnyi mélységre haladtak. A naponként lefolyó víz mennyisége nyolcezer köblábról tizenkétezerre emelkedett. A furt lyukba a napokban helyezik a szűkebb csövet s

akkor a hõviz egyszerre háromemeletes ház magassáig fog felszökélni.

— **H a l á l o z á s o k.** Szabó Ferenc ügyvéd Szombathelyt 50 éves korában. — Reichlin-Meldegg József báró honvéd főhadnagy Kőszegen, 44 éves korában. — Munkay József beszercebányai szentszéki ülnök s ocsovai pébános folyó hó 14-kén, élte 52-dik évében.

— **Ö F e l s e g e,** a király, a bécsi szegények részére négyezer forintot adományozott. — Littrow Károly Lajos, a bécsi csillagvizsgáló intézet igazgatója f. hó 16-ikán, 56 éves korában meghalt. Littrow Kazánban, Oroszországban született, hol atya (szintén nagyhirű csillagász) egyetemi tanár volt.

— **A b a j o r k i r á l y** Rudolf trónörökösét kinevezte a második vértés ezred tulajdonosává. — **A f a n c z i a k a m r a** radicalis Grévyt választotta meg elnökül 299 szavazattal — **D o n R a m o n L. M e i n e z** spanyol író Petõfinek több költeményét lefordította spanyolra. — **A t e l e p h o n,** távhangzó, Berlinben már gyakorlatilag alkalmazva van. Egyik gépe a fõpóstaigazgató hivatalszobájában, a másik pedig, a távirdai fõigazgató íróasztalán van elhelyezve, s a két hivatalnok a távhangzó segédelmével egymás közt élõszóval közlekedik, mint ha csak egy szobában volnának. — **D e B a r y E r v i n** tudós utazó, ki a Sahara tudományos kutatására ment, mult hóban meghalt. Az éghajlat áldozatává lett. — **A h i r e s l o u r d e s i k e g y h e l y** elhalt plébánosa, msgr Peyramale helyébe Barrère toulousei hitanár neveztetett ki.

Pályázat Deák Ferenc emléksobrára.

1. §. Alulírt bizottság pályázatot nyit Deák Ferenc bronz-emlékszobra mintájának elkészítésére. Pályázhat akár hazai, akár külföldi mûvész. A bizottság fentartja magának, hogy néhány hírneves mûvészt megfelelő tiszteletdíj biztosítása mellett egyenesen hívjon fel a pályázatban való részvételre.

2. §. A szobor a Ferencz-József-tér egyik végén a kereskedelmi társulat épülete előtt fog állani; a tér átellenes végén a Magyar-Tudományos-Akademia palotája előtt gróf Széchenyi István emlékszobra állítatik fel. — Ennél az álló alak tizenöt bécsi láb (4. 74. meter) magas; a négy ülõ szoborral diszitett granit-talapat huszonhat bécsi láb (8. 22. meter) emelkedik; az emlék összes magassága negyvenegy bécsi láb (12. 96. meter). A pályázóknak figyelemmel kell lenni e körülményre, hogy a két átellenes szoborral diszitendõ tér összhangzatosan tûnjék fel. — A helyiség térrajza a körül fekvõ házak magasságának feltüntetése mellett a pályázók használatára a Magyar-Nemzeti-Muzeum irodájában több példányban le van téve, hol minden egyéb felvilágosítások készségesen fognak adatni.

3. §. A feladat az: hogy Deák Ferenc alakja az élethez és jelleméhez hiven legyen ábrázolva, a milyen az 1860—1869 közt volt, mielőtt a kor s betegség sulyos nyomai rajta észrevehetők lettek.

4. §. Az emlék összes költségei a talappal és felállításal együtt százötvenezer forintot meg nem haladhatnak; a bizottság ugyanazért kívánja, hogy a pályázók költségvetést csatoljanak mintáikhoz.

5. §. A pályázó mûvészek úgy az alakra, mint a talapzatra kiterjeszkedõ mintavázlataikat, melyek az emlék nagyságának egy tizedrészében készitendõk, a nevüket tartalmazó pecsételt jeligés levél kíséretében, az 1878-dik év október hó 31-ig a »Deák szobor bizottság elnökéhez Budapestén

a Magyar-Tudományos-Akademia palotájában czimezve küldjék be.

6. §. A beérkezett minták alkalmas helyiségben egy hónapi közszemlére ki lesznek téve.

7. §. A kiállított pályázó mûvek 1878-ik évi december hó kezdetén egy jury által meg fognak bíráltatni, mely a feltétlenül kiadandó pályadíjakat döntõleg oda itéli.

8. §. Ezen jury tizenegy tagból fog állani, melyek közül egyet-egyet választ: a képzõmûvészeti tanács, a fõvárosi köz-munkatanács, Budapest fõvárosának építészeti bizottsága, a képzõmûvészeti társulat, a mérnök- és építész-egylet. A bizottság ezenfelül három külföldi mûvészt fel fog hívni a bírálatban való részvételre, s három tagot választ a maga körébõl.

9. §. A pályadíj 6000, 4000 és 3000 frank aranyban.

Budapest, október 31. 1877.

A Deák Ferenc-emlékszobor bizottsága.

I R O D A L O M.

— Elõfizetési felhívás a **„TÁJÉKOZÓ“** cz. katolicus egyházi folyóiratra. A történelem századunkban a meglepetések drámája. Forradalmak, háborúk, békekötések villámgyorsasággal követik egymást. S a hirlapoknak manap szinte nélkülözhetlenné vált olvasásánál a rohanó események úgy elvonulnak az olvasó lelke elõtt, mintha gyorsvonatból szemlélné az egymást rohamossággal fölvaltó képeket, hogy alig marad ideje azokat a lélekbe befogadni, s azokról magának itéletet alkotni.

A mai általános nem csak szellemi, hanem fegyverek segítségével is küzdõ forradalomban, mely egyrészt a nemzetiségek alapján a kisebb államokat elnyelõ és elnyomó nagy birodalmak létesítésére törekszik, másrészt a monarchiák democratizálásában nyilvánul, mindenütt, keleten úgy mint nyugaton, Európában úgy mint Amerikában, ugyannyi, egyházunk sorsával szorosan összefüggõ problémák merülnek föl, melyek megoldását visszatartott lélekzettel várjuk. Korunk e hatalmas forrongása igazolja a »Tájékozó« létrejöttét, melynek fõadata lesz a rohanó események közt nyugpontot nyújtani, honnan az olvasó a futólag föl- és eltûnt képeket, amennyire azok egyházunkra vonatkoznak vagy épen annak tárgyai, rendezve, bírálva együtt találja; — fõadatra a világegyházzal szorosabban összefüggõ és napjainkban fölmerülõ kérdésekkel, eseményekkel tüzetesen, behatóan foglalkozni, s az olvasó elé a katholicismus mai helyzetének, vívmányai- és szorongatásainak, küzdelmei- és harcainak hû, megbízható képét állítani.

Nevezetesen a »Tájékozó« tárgyai lesznek: 1) Az államok és egyház közt idõnkint fölmerülõ kérdések. 2) Minden oly fontosabb kérdések, melyek az egyházra vonatkozólag akár parlamentekben, akár egyes hatóságok, testületek, tekintélyesebb hirlapok által vagy tudományos kutatások folytán fölvetettek, és kath. szempontból correct tájékozást tesznek szükségessé. 3) Oly történeti mozzanatok, melyek a tényleg létező egyház-politikai viszonyokat illusztrálják, s azok helyes méltatására fonalat nyújtanak. 4) A fenálló egyház-politikai viszonyokra lényegesen befolyt nevezetes férfiak jellemzése. 5) A római Curia külön hatóságaitól eredõ általános érdekû és érvényû kibocsátványok ismertetése. 6) Irodalmi szemle. 7) Végre a katholicismussal összefüggõ kiválóbb folyó történeti eseményeknek nem annyira krónikaszerû, mint inkább pragmatikus elõadása.

Folytatás a mellékleten.

IX. Pius pápa ő Szentsége, midőn nemrég fűi hódolattal bemutatott egyik igénytelen művünket, mely egy sok tekintetben IX. Piuséhoz hasonló körülmények és megpróbáltatások közt élt hasonnevű pápa történetét tárgyalja, apostoli áldásának megküldése mellett további munkálkodásra kegyeskedett bennünket buzdítani. E serkentő buzdításból meritünk lelkesedést a pályára, melyre e folyóirat megindításával lépünk. Ő Szentsége atyai áldása erőt fog nyújtani fáradozásainkban, melyeknek nem egyéb czélja, mint hogy tehetségünk szerint egyházunk szent ügyének szolgáljunk s ezzel minden szentért lelkesülő magyar papságunknak is szolgálatot tegyünk.

Több egyházi szaktudós ígérte közreműködését. Reméljük, hogy számosan is fognak bennünket föladatunkban istápolni, és erre testvéri szeretettel föl is kérjük őket. A nagy közönséget biztosíthatjuk, miszerint föláldozó ügyeszeretettel azon leszünk, hogy a programmban tett ígéréteinket minél teljesebben, és tehetségünkhöz képest az ügyszertel minél méltóbban beválthassuk. S minthogy folyóiratunk kath. irodalmunkban eddig ily speciális föladattal még be nem töltött helyet kíván elfoglalni, azon bizalommal bocsátjuk szét előfizetési ívünket, hogy a t. közönség pártfogása az anyagi kiállítás gondjait meg fogja könnyíteni.

A külső kiállítást illetően a »Tájékozó« havi füzetekben fog megjelenni. Föladatunk úgy sem levén az, hogy nagy emótiók által hassunk vagy pusztán hírszomjat kielégítsünk, magukról a folyó eseményekről is nyugodtabb és biztosabb ítéleteket hozhatunk, ha azokat nem kell sok esetben megbízhatlan táviratok és első hallomás után újságoló levelezők tudósításai után összeállítani és megbírálni; emellett tárgyuknál fogva terjedelmesebb közleményeket ritkán kénytelenek az olvasó elégedettségére megszakítani. S végre a havi folyóiratot az olvasó rendszeresen nem futó érdekü, hanem komolyabb olvasmánynak tekinti; a »Tájékozó« pedig programmjának keretében oda akar törekedni, hogy legalább szerény mértékben tanulmányul is szolgáljon.

A »Tájékozó« nagy encyclopoediai alakban kétszer hasábozva díszes papíron 64 lapni tartalommal és külön borítékkal minden hó 15-ikén fog megjelenni. Előfizetési ár helyben és vidékre bérmentes postai szétküldéssel egy évre 6 forint, — félévre 3 forint. A bérmentesen és legalább is december 25-ig szerkesztőhöz (lövész-utca 11. sz.) beküldendő előfizetésekhez az előfizetőnek tisztán kiirt teljes címét (a lakhely, utolsó posta és megye megnevezésével) kérjük mellékelni. Budapest, 1877. november 16. **Füssy Tamás**, a »Tájékozó« felelős szerkesztője.

Társulati Értesítő.

A Szent-István-Társulat

igazgató választmánya f. hó 15-ikén tartotta rendes havi gyűlését, melyen Haynald Lajos kalocsai érsek ur ő excellentiája elnökölt.

A gyűlés a szokottnál jóval látogatottabb volt. A választmányi tagok igen szép számmal jelentek meg. Azon az ülésen, mely a kegyelet és hódoló tisztelet nyilatkozványa felett volt határozandó, minél többen ohajtottak jelen lenni.

Tárkányi Béla alelnök meleg szavakban üdvözlőven a kalocsai érsek ur ő exeját, előadta, miszerint nagyméltóságú idős gróf Károlyi István, ki a Szent-István-Társulatnak kezdettől fogva tehát majdnem harmincz év óta lelkes és buzgó elnöke, folyó hó 18-dikán fogja megülni születésének nyolcz-

vanadik évfordulóját. A Szent-István-Társulat igazgató választmánya fel akarván használni ezen alkalmat, hogy kifejezze a társulat háláját és hódoló tiszteletét azon férfiu iránt, kinek egész élete a közügyeknek volt szentelve, s ki társulatunknak egyik erős oszlópa, még a nyáron elhatározta, hogy érmet veret ezen nap emlékére. Az emlékérem, melyet Ipolyi Arnold püspök ur elnökle alatt Tárkányi Béla és Barta Béla tagokból álló bizottság tervezett, Radnitsky bécsi tanár által igen sikerült módon elkészült. A bemutatott példányok általános tetszésben részesültek. Alelnök ur egyuttal felolvasta az emelkedett szellemben tartott feliratot, melynek kíséretében az érsem a gróf ur ő exejának át fog adatni s fölkerlte Haynald érsek ur ő exeját, hogy méltóztatnék magára vállalni a feliratnak és érsemnek legalkalmasabb módon leendő kézhez juttatását. Az érsek ur ő exejá, maga is kifejezést adván az országosan tisztelt gróf iránti kegyeletes tiszteletnek és közszeretnek, a legnagyobb készséggel kegyes volt megígérni, hogy örömmel magára vállalja a közvetítést, a körülmények által javasolt legalkalmasabb módon.

Alelnök ur jelentette, hogy az Ipolyi püspök ur ő méltósága áldozakészsége és gondozása mellett megindult »Corpus Scriptorum ecclesiasticorum« II. kötete, mely szintén Veresmarty Mihály tizenhetedik századi jeles egyházi író egyik munkáját tartalmazza, már majdnem teljesen kész s pár hét múlva sajtó alól kikerül.

Örvendetes tudomásul vette továbbá a választmány alelnök urnak azon jelentését, miszerint a magy. kir. tudomány-egyetem hittani kara Ipolyi Arnold püspök ur ő méltóságának a Szent-István-Társulat kiadásában megjelent »Veresmarty Mihály XVII. századi író élete és munkái« című művét, mint mely az 1872—1876. évek közt megjelent egyházvédirati munkák között legkitünőbb, a Horváth-féle alapítvány 600 forintos díjával tüntette ki.

A hittudományi kar a püspök ur ő méltóságához intézett levelében így ír: »A jelen alkalommal, midőn az 1872—1876-ki években megjelent munkákat kellett bírálata körébe vonnia, lehetetlen volt másnak ítélnie oda az elsőség babérjait, mint méltóságod ez időben 1875-ben megjelent »Veresmarty Mihály XVII. századi író élete és munkái« című országszerte a legnagyobb kitüntetéssel fogadott korrajzának, melyről a karilag kiküldött jelentéstevők, a Horváth-alapítvány irányelveit tartva szem előtt, igen helyesen azt jegyzék meg, hogy e munka kath. egyházunknak magyar nyelven irt legjelesebb apologiái sorába tartozik, és a polemicus Pázmány »Kalauza« s a kritikus s magasan bölelő Hoványi »Fensőbb katholicismusa« mellett mint egyháztörténelmi és irenicus hitvédelmi egyedirat van bizonyára hivatva büszkén helyet foglalni.«

Alelnök ur jelentette, hogy Soós Mihálynak »A keresztény állaspontja a természetben« című műve szabályszerűleg megbíráltatott s a bíráló által a társulatnak kiadásra ajánltatik. A választmány a felolvasott bírálati jelentés alapján a munkát tagilletményül kiadatni határozta.

Az utolsó választmányi gyűlés óta a következő új tagok léptek be: Alapítók: gróf Bethlen Emil; a budai capuczinus zárda; Juhász Norbert kassai tankerületi főigazgató. Rendes tagok: Supka Béla minor. r. segédlelkész Imreghen; a kajali olvasó-társulat (eszt. egyh. megye); Kántor Károly, kémei káplán; Adamovich József kurimai r. k. plébános; Kyss Géza eperjesi városi főjegyző; Andreidesz György, Krasznec József szepeshelyi segédlelkész; dr. Heinrich Gusztáv egyetemi tanár; Házay Lajos, Abday József plébánosok a győri egy-